

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
« 22 » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Рідномовна освіта: Дитяча література з методикою навчання»

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма _____
(підпис) *Жильцов* (прізвище, ініціали)
« 22 » _____ 2019 р.

Київ – 2019

Розробник:

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Снегірьова Валентина Василівна, старший викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 6 від 09 січня 2019 року

Завідувач кафедри Г.Л. Бондаренко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 013.00.01
«Початкова освіта»

«09» 01 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта»

 Г.Л. Бондаренко

Робочу програму перевірено

«29» 01 2019 р.

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
<i>«Рідномовна освіта: Дитяча література з методикою навчання»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	3/180
Курс	1,2	1,2
Семестр	2,3	2,3
Кількість змістовий модулів із розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	6	3
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	84	24
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	54	156
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкриття наукових концепцій дидактико-методичних понять, методів і технологій ознайомлення з літературними творами для дітей; сприяння розвитку фахової компетентності майбутнього вчителя, зорієнтованого на літературний розвиток учнів; формування культури читання у майбутніх учителів початкової школи; оволодіння практичними методами щодо ознайомлення молодших школярів з художніми творами; розкриття сутності процесу навчання літературного читання в початковій школі відповідно до Державного стандарту Нової української школи; висвітлення сучасних наукових концепцій, понять, методів і технологій навчання літературному читанню; оволодіння студентами практичними вміннями проведення навчальних занять літературного читання у ЗЗСО.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння основних етапів розвитку дитячої літератури та основ літературознавства;
- формування уміння сприймати літературний твір для дітей як мистецтво слова;
- розвиток естетичного смаку, інтересу до художнього слова як духовної спадщини народу;
- розвиток образного мислення, комунікативних та творчих здібностей студентів;

- формування умінь моделювати літературний розвиток учнів початкової школи;
- забезпечення оволодіння студентами всіма перевіреними практикою початкової школи методами навчання читати, способами і прийомами роботи з літературними творами; уміннями проводити уроки літературного читання в умовах інтегрованого / тематично-проектного навчання;
- засвоєння наукової специфіки літературного процесу, теорії та історії методики навчання літературного читання у початковій школі.

3. Результати навчання за дисципліною:

- здатність орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі;
- здатність швидко шукати інформацію, критично оцінювати її, застосовувати отримані знання для розв'язання поставленої проблеми;
- здатність здійснювати пошук і огляд сучасної літератури для дітей у спеціальних наукових джерелах, дитячих журналах, газетах, використовуючи різноманітні ресурси (періодичні видання, веб-сайти, портали);
- здатність застосовувати сучасні інноваційні методики, технології навчання для удосконалення навички читання молодших школярів;
- знання програмових вимог, змісту навчання літературного читання, переліку та змісту творів для класного та позакласного читання учнів початкових класів;
- уміння моделювати та організовувати навчальні заняття літературного читання із застосуванням сучасних освітніх технологій навчання; застосовувати проглядове читання, читання-пошук, читання-спілкування; виразно прочитувати літературний текст;
- уміння проводити навчальні заняття літературного читання в умовах інтегрованого / інтегрованого тематично-проектного навчання;
- здатність вести контроль за рівнем сформованості навички читання;
- вміння здійснювати аналіз художнього твору та аргументувати власні судження;
- вміння визначати тему і мету навчального заняття, розробляти його відповідно до мети, жанру, художніх особливостей твору;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи лідерські якості, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна					Модульний контроль	Самостійна
	Усього	Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні		
Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток дитячої літератури							
Тема 1. Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури	6	2		4			7
Тема 2. Українська література і фольклор для дітей. Класифікація дитячої літератури, її роди і жанри	9	2	2	4	1		7
Тема 3. Зарубіжна література для дітей	9	2	2	4	1		7
Модульний контроль						3	
Разом	24	6	4	12	2	3	21
Змістовий модуль 2. Жанрові особливості дитячої української літератури (XIX - XXI ст.)							
Тема 4. Гумористичні твори та байки для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання	10	2	2	4	2		10
Тема 5. Теми і жанри української дитячої літератури новітнього періоду	8	2	2	4			11
Модульний контроль						3	
Разом	18	4	4	8	2	3	21
Разом за 1-2 змістовими модулями	42	10	8	20	4	6	42
Змістовий модуль 3. Навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»							
Тема 6. Особливості Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь); змісту оновленої програми курсу «Літературне читання»	4	2	2				4
Тема 7. Особливості змісту підручників «Літературне читання». Аналіз методичних посібників, методичних статей	6	2		2	2		4
Тема 8. Типи уроків літературного читання	8	4	2	2			
Тема 9. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання	8		2	6			
Модульний контроль						3	
Разом	26	8	6	10	2	3	8
Змістовий модуль 4. Організація та проведення уроків літературного читання в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання							
Тема 10. Особливості структури інтегрованого уроку літературного читання	6	2	2	2			4
Тема 11. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання	4			2	2		

Тема 12. Методика роботи із загадками, прислів'ями, лічилками, скоромовками на уроках літературного читання	2			2			
Тема 13. Методика роботи з оповіданнями	2			2			
Тема 14. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання	2			2			
Модульний контроль						3	
Разом	16	2	2	10	2	3	4
Разом за 3-4 змістовими модулями	42	10	8	20	4	6	12
Усього	84	20	16	40	8	12	54

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна					Модульний контроль	Самостійна
	Усього	Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні		
Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток дитячої літератури							
Тема 1. Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури	2	2					15
Тема 2. Українська література і фольклор для дітей. Класифікація дитячої літератури, її роди і жанри	2			2			16
Тема 3. Зарубіжна література для дітей	2			2			16
Модульний контроль							
Разом		2		4			47
Змістовий модуль 2. Жанрові особливості дитячої української літератури (XIX - XXI ст.)							
Тема 4. Гумористичні твори та байки для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання	2			2			16
Тема 5. Темати і жанри української дитячої літератури новітнього періоду	4		2		2		15
Модульний контроль							
Разом			2	2	2		31
Разом за 1-2 змістовими модулями	90	2	2	6	2		78
Змістовий модуль 3. Навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»							
Тема 6. Особливості Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь); змісту оновленої програми курсу «Літературне читання»	2	2					7
Тема 7. Особливості змісту підручників «Літературне читання». Аналіз методичних посібників, методичних статей							8
Тема 8. Типи уроків літературного читання	2		2				8
Тема 9. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності	2				2		8

читання							
Модульний контроль							
Разом		2	2		2		31
Змістовий модуль 4. Організація та проведення уроків літературного читання в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання							
Тема 10. Особливості структури інтегрованого уроку літературного читання	2			2			10
Тема 11. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання							9
Тема 12. Методика роботи із загадками, прислів'ями, лічилками, скоромовками на уроках літературного читання	2			2			9
Тема 13. Методика роботи з оповіданнями	2			2			9
Тема 14. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання							10
Модульний контроль							
Разом							47
Разом за 3-4 змістовими модулями	90	2	2	6	2		78
Усього	180	4	4	12	4		156

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тема 1. Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури

Зміст і завдання курсу. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. Жанри дитячого фольклору. Давня література для дітей. Місце та роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей. Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що увійшли в коло дитячого читання. Основні риси дитячої літератури.

Основні поняття теми: фольклор, міфи, легенди, прислів'я, приказки, притчі.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 1-9

Практичне заняття 1-2. Дитяча література як предмет вивчення. Етапи розвитку дитячої літератури

Тема 2. Українська література і фольклор для дітей. Класифікація дитячої літератури, її роди і жанри

Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. Українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що увійшли в коло дитячого читання.

Основні поняття теми: фольклор, жанр, міф, легенда, прислів'я, приказки, притча, байка.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 1-9

Семінарське заняття 1. Українська література і фольклор для дітей

Практичне заняття 3-4. Класифікація дитячої літератури, її роди і жанри

Тема 3. Зарубіжна література для дітей

Міфи народів світу, що увійшли в коло дитячого читання. Фольклорні і літературні казки народів світу (брати Грїмм, Ш. Перро, Г.Х.Андерсен, О.Пушкін, А. Ліндгрєн, У. Дїсней та інш.). Поетичні жанри зарубіжної дитячої літератури ХІХ – поч. ХХ столїття. Прозові жанри дитячої літератури ХІХ – поч. ХХ ст.

Основні поняття теми: проза, оповідання, народна казка, літературна казка, вірш.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 1-9

Семінарське заняття 2. Зарубіжна література для дітей

Практичне заняття 5-6. Сучасна зарубіжна література

Лабораторне заняття 1. Українська та зарубіжна література для дітей. Різновиди казки в зарубіжній та вітчизняній літературі

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ХІХ - ХХІ СТ.)

Тема 4. Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання

Гумористичні твори О.Вишні. Смішинки, жарти, гуморески, скоромовки (твори Г.Бойка, В.Бичка, І.Неходи, С.Олійника, Д.Бїлоуса, П.Глазового та ін.). Гумористичні твори сучасних українських письменників для дітей. Українські байкарі минулого і сучасності для дітей. Дитяча драматургія. Особливості виразного читання байки.

Основні поняття теми: байка, смїшинка, оповідання, гумореска, жарт, вірш.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 1-9

Семінарське заняття 3. Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання

Практичне заняття 7. Гумористичні твори О.Вишні, С.Олійника, П. Глазового та ін. в дитячому читанні

Практичне заняття 8. Смішинки, жарти, скоромовки (твори Г.Бойка, В.Бичка, І.Неходи, С.Олійника, Д.Білоуса) в дитячому читанні

Лабораторне заняття 2. Дитяча драматургія. Особливості виразного читання байки.

Тема 5. Теми і жанри української дитячої літератури новітнього періоду

Традиційні та нові теми і жанри в українській дитячій літературі. Сучасні дитячі письменники. Особливості їх творчості. Віршовані казки, казки-легенди, літературні казки в новітній літературі. Тема історичного минулого (переспів народних дум) у новітній літературі. Жанр шкільної повісті у новітній дитячій літературі. Повісті-казки про життя сучасної школи, про веселі учнівські пригоди. Жанр “шкільної повісті” у творчості В.Нестайка.

Основні поняття теми: казка, казка-легенда, дума, повість, повість-казка, драматичний детектив.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 1-9

Семінарське заняття 4. Дитяча література кінця ХХ – початку ХХІ ст

Практичне заняття 9. Тема дитинства в українській літературі (ХІХ – початок ХХ століття)

Практичне заняття 10. Шкільна тематика в творчості українських письменників ХІХ – ХХІ століття)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРЕДМЕТА «ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ»

Тема 6. Особливості Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь), змісту курсу «Літературне читання»

Державний стандарт початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь). Структура оновленої програми з літературного читання. Мета і завдання літературного читання. Сутність поняття «читацька компетентність». Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно-літературного принципів впорядкування змісту. Змістові лінії

програми. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із літературного читання.

Порівняльний аналіз моделей навчання літературного читання молодших школярів за підручниками Савченко О.Я. та Науменко В.О.

Основні поняття теми: літературне читання, читацька діяльність, читацька компетентність, змістові лінії.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Семінарське заняття 5. Особливості Проекту Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь), змісту програми курсу «Літературне читання». Аналіз методичних посібників, методичних статей з формування навички читання

Тема 7. Особливості змісту підручників «Літературне читання». Аналіз методичних посібників, методичних статей з формування навички читання

Підручники «Літературне читання» для 2, 3, 4 класів (автори Савченко О.Я., Науменко В.О.). Порівняльний аналіз моделей навчання літературного читання молодших школярів за підручниками Савченко О.Я. та Науменко В.О. Структура підручників. Коло читання. Методичний апарат. Ілюстративний матеріал. Рубрики і їх зміст. Відповідність змісту підручника програмі «Літературне читання».

Визначення змісту завдань у посібниках, зошитах з літературного читання, статтях із формування навички читання. Групування вправ і завдань за спрямованістю їх на формування правильності, швидкості, виразності, усвідомленості читання

Основні поняття теми: зміст інтегрованого зошита-посібника, зміст підручника, методичний апарат, коло читання, рубрики, навчальний посібник, зошит із літературного читання, вправи, завдання на формування навички читання.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Практичне заняття 11. Особливості змісту підручників «Літературне читання». Аналіз методичних посібників, методичних статей з формування навички читання

Лабораторне заняття 3. Аналіз методичних посібників, методичних статей з формування навички читання

Тема 8. Типи уроків літературного читання

Типи уроків читання і вимоги до їх побудови. Варіативність побудови уроків читання за О.Я. Савченко: уроки вивчення творів одного жанру (вірша, оповідання, казки, легенди та ін.); уроки-сходінки до монографічного вивчення творчості

письменника; уроки-інсценізації; уроки з ігровим сюжетом; уроки, на яких поєднуються різні види мистецтв (образотворче мистецтво, поезія, музика, вишивка); уроки-роздуми; інтегровані уроки; уроки-діалоги; уроки розвитку літературних здібностей; узагальнювальні уроки.

Основні поняття теми: урок літературного читання, вимоги до уроку літературного читання, типи уроків літературного читання

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Семінарське заняття 6. Типи уроків літературного читання

Практичне заняття 12. Особливості структури уроків літературного читання

Тема 9. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання

Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Якості повноцінної навички читання (правильність, швидкість, усвідомленість, виразність). Орієнтовні програмні вимоги до темпу читання. Критерії вимірювання та оцінювання швидкості читання. Критерії визначення розуміння прочитаного. Методика підготовки учнів до виразного читання тексту. Методика вивчення рівня сформованості навички читання.

Методика проведення вправ на формування правильності читання. Методика проведення вправ на формування швидкості читання. Методика проведення вправ на формування усвідомленості, виразності читання

Основні поняття теми: читання, читання як мовленнєва діяльність, навичка читання, якості повноцінного читання: правильність, швидкість, виразність, усвідомленість, методика проведення вправ, правильність читання, швидкість читання, усвідомленість читання, виразність читання

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Семінарське заняття 7. Навички читання. Вправи на їх формування

Практичне заняття 13-15. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО ТЕМАТИЧНО-ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ

Тема 10. Особливості інтегрованого уроку літературного читання

Місце літературного читання в інтегрованому тематично-проектному навчанні.

Особливості проведення проектних днів та інтегрованих уроків. Структура інтегрованих уроків. Застосування проектів на уроках літературного читання.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Семінарське заняття 8. Структура інтегрованого уроку літературного читання

Практичне заняття 16. Особливості структури інтегрованого уроку літературного читання

Тема 11. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання

Етап «до читання твору»: зняття труднощів техніки читання, підготовка до сприймання емоційно-естетичного змісту твору. Етап «у ході читання»: цілісне сприймання твору, повторне перечитування та аналіз, вторинний синтез. Етап «після читання»: включення прочитаного твору в систему раніше опрацьованих шляхом порівняння їх за змістом, художніми образами, засобами, настроєм.

Основні поняття теми: художній твір, художній образ, художній засіб.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Практичне заняття 17. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання

Лабораторне заняття 4. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання

Тема 12. Методика роботи з загадками, прислів'ями, лічилками, скоромовками на уроках літературного читання

Методика читання загадки, прислів'я, приказки, лічилки, скоромовки. Розроблення уроків читання загадок (скоромовок, прислів'їв, приказок, лічилок).

Основні поняття теми: методика читання малих фольклорних жанрів, загадка, прислів'я, приказка, лічилка, скоромовка

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Практичне заняття 18. Методика роботи з загадками, прислів'ями, лічилками, скоромовками на уроках літературного читання

Тема 13. Методика роботи з оповіданнями

Жанрові особливості оповідання. Схема аналізу оповідання, в основі якого лежить вчинок. Ідеограма аналізу оповідання. Методика проведення бесід: вступної, аналітичної, узагальнювальної. Робота з ілюстраціями до оповідання. Різні види переказу змісту твору. Складання плану.

Основні поняття теми: оповідання як жанр, схема аналізу, вчинок, ідеограма аналізу, бесіда, ілюстрація, види переказу, план.

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Практичне заняття 19. Методика читання оповідання**Тема 14. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання**

Жанрові особливості казки та легенди. Види казок. Спільні та відмінні ознаки легенди і казки. . Вимоги програми до літературного читання легенд і казок. Місце казок та легенд у змісті підручників «Літературне читання». Розроблення фрагментів уроків літературного читання легенд та казок.

Основні поняття теми: казка як жанр, легенда як жанр, види казок, вимоги до читання казок, вимоги до читання легенд

Рекомендована література:

Основна: 1-6

Додаткова: 10-18

Практичне заняття 20. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2	4	4	1	1	
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	3	3	1	1	
Відвідування практичних занять	1	6	6	4	4	5	5	5	5	
Відвідування лабораторних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	3	30	1	10	
Робота на практичному занятті	10	6	60	4	40	5	50	5	50	
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	1	10	1	10	1	10	1	10	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	30	2	20	2	20	1	10	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	
Разом			157		122		148		113	
Максимальна кількість балів			540							
Розрахунок коефіцієнта			540/60=		9					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Становлення та розвиток дитячої літератури. 1. Підготувати повідомлення (на одну з тем): <i>a. Місце фольклорних творів у вихованні дитини.</i> <i>b. Жанри фольклорних творів для дітей.</i> <i>c. Використання фольклорних мотивів дитячими письменниками.</i> <i>d. Фольклорна діяльність письменників-творців дитячої літератури.</i> 2. Укласти збірку афоризмів Г.Сковороди для дітей. 3. Укласти збірку міфів для дітей.	7	10

	4. Упорядкувати збірку поезій Т.Шевченка для молодших школярів та вивчити три поезії Т.Г.Шевченка напам'ять відповідно до програми «Літературне читання»		
2	Література для дітей XIX – перша пол. XX ст. Історичні умови розвитку 1. Розкрити значення засобів народної поетики в поезіях Л.Глібова («Веснянка», «Зимня пісенька»), Лесі Українки (цикл «У дитячому крузі»). 2. Упорядкувати збірник поезій на тему «України рідна мова, краса рідного краю», використавши поезії для дітей С.Воробкевича, В.Самійленка, І.Франка, О.Олеся, Б.І.Антонича. 3. Підготувати повідомлення (на одну з тем): – <i>Літературна казка у XIX столітті. Народність казок Марка Вовчка. Майстерність сюжетопобудови казки «Ведмідь». Втілення протесту проти несправедливої дійсності в казці «Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Кармелюк». Образ народного героя. Історична правда.</i> – <i>Тематика та особливості сюжету вішованих казок Б.Грінченка, Олени Пчілки, Б.Лепкого, Олександра Олеся.</i> – <i>Фольклорна основа збірки казок І.Я.Франка «Коли ще звірі говорили». Яскраві образи тварин у них, швидкий розвиток дії, дотепний діалог, багатство фантастичної вигадки.</i> – <i>Огляд казок Лесі Українки, М.Коцюбинського, Ю.Федьковича, Г.Хоткевича, Дніпрової Чайки. Тематика. Виховне значення.</i> – <i>«Трагедія маленької людини в оповіданнях В.Винниченка»;</i> – <i>«Красивий і сильний талант С.Васильченка».</i> – <i>«Шарль Перро – основоположник літературної казки Європи».</i> - <i>«Літературна зарубіжна казка. Казки народів Європи»</i> 4. Зробити огляд казок братів Грімм, В.Гауфа, Д.Крюса, Андерсена (тематика, народність, персонажі, проблема добра і зла). 5. Скласти бібліографічний список «Літературна світова казка для учнів 2 -4 класів» 6. Скласти анований список книг казок Оскара Уайльда, Редьярда Кіплінга, Алана Мілна, Енід Блайтон. 7. Створити презентацію «Дитячі роки Лесі Українки».	7	10
3	Сучасна українська література для дітей (кінець XX – початок XXI ст.) Написати анотації до збірок П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, А.Малишка для дітей. Зробити огляд збірок, написати до них анотації та підготувати для дітей розповіді про письменників: Н.Забілу, Є. Гуцала, П.Воронька, М.Стельмаха, В.Сухомлинського, Д.Павличка, Ш.Перро, братів Грімм. Написати анотацію до казок О.Іваненко, М.Трублаїні та Григора Тютюнника. Зробити порівняльний аналіз зображення теми природи письменниками О.Вишнею, М.Йогансеном, О.Копиленком. Підготувати виступ на одну з тем:	7	10

	«Пригодницькі сюжети повістей та оповідань М.Трублаїні». «Звук павутилки» – твір про Красу, Совість і Казку». «Одвічний мотив боротьби добра і зла у повісті «Сіроманець» М. Вінграновського». Зробити художньо-естетичний аналіз оповідань Григора Тютюнника («Груші з копанки», «На згарищі», «Сито, сито...», «Смерть кавалера», «Ласочка», «Біла мара», «Бушля», «Лісова сторожка», «Однокрил»). Підготувати огляд поетичних творів М. Вінграновського для дітей та вивчити напам'ять один з його віршів (на вибір студента). Дати характеристику автобіографічної повісті «Первінка». Скласти план характеристики Миколки.		
4	Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання Розкрити майстерність та оптимізм співомовок С.Руданського («Добре торгувалось», «Не мої ноги», «Вовки», «Жалібний дяк», «Треба всюди приятеля мати»). Написати анотацію до збірки байок Езопа та вивчити три байки з підручників «Літературне читання» напам'ять (на вибір студента). Підготувати збірку байок Б.Грінченка. Зробити огляд байок Є.Гребінки, П.Гулака-Артемовського, Л.Глібова, С.Руданського, О.Пчілки, В.Самійленка. Класична байка: Езоп, Федр та класифікувати їх за тематикою та особливостями сюжетопобудови. Проаналізувати творчість сучасних письменників байкарів, твори яких увійшли до дитячої літератури. Підготувати рекомендації для вчителів по удосконаленню виразності читання байки.	10	10
5	Теми і жанри української дитячої літератури новітнього періоду Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХ століття». Зробити аналіз творів В.Нестайка (на вибір). Проаналізувати по одному творові (на вибір) О.Копиленка і М.Трублаїні. Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХІ століття» Підготувати повідомлення «Українські письменники – лауреати літературної премії ім. Лесі Українки» Підготувати реферат на тему « Сучасні дитячі письменники та їхні твори для дітей». Створити презентацію «Тема війни в творах для дітей», використавши твори О.Іваненко, Ю.Збанацького та О.Донченка.	11	10
	Разом за модулем 1-2	42	50
6	Особливості змісту програми курсу «Літературне читання» Законспектувати та проаналізувати статті: 1. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко // Початкова школа. – 2012. – № 8. – С.1-6. 2. Вашуленко О. Читацька компетентність молодшого школяра :		10

	теоретичний аспект / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2011. – №1– С.48-51. 3. Вашуленко О. Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С.13-18. 4. Ветчинкіна О. Використання різноманітних джерел інформації – один із напрямів формування компетентності молодших школярів / О. Ветчинкіна // Початкова школа. – 2012. – №3. – С. 52-53.		
7	Особливості підручників «Літературне читання» 1. Проаналізувати підручники Савченко О.Я. Літературне читання. 2, 3, 4 клас – К. : «Видавничий дім» Освіта, 2012 за напрямками: коло читання, методичний апарат, рубрики, ілюстративний матеріал, формування умінь працювати з твором, наявність творчих завдань.		10
8	Особливості структури інтегрованого уроку літературного читання I. Опрацювати посібники і статті: 1. Опрацювати посібник «Інтегровані уроки в початковій школі 1 – 4 класи» за посиланням http://bookland.com/download/r/rk/rk-intu14/sample.pdf 2. Науменко В. О. Навчання вдумливого читання і розуміння художнього твору / В.О.Науменко // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 50 – 51. 3. Науменко В. О. Урок читання в початкових класах / В.О. Науменко // Початкова освіта. – 2009. –№ 43. – С. 3 – 5. 4. Первова Г. М. Чтение как универсальная деятельность младшего школьника / Г. М. Первова // Начальная школа. – 2013. – № 1. – С.11. 5. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах : посіб. для вчителя / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – 334 с. II. Сформулювати вимоги до уроку літературного читання.		10
	Разом за модулем 3-4	12	30
	Усього	54	80

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Семестрове оцінювання здійснюється у формі тестування. За правильну відповідь на кожне запитання тесту студент отримує 1 бал. Максимальна кількість балів за виконання тесту – 40.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 180 год.: лекції – 20 год., практичні заняття – 40 год., семінарські заняття – 16 год., лабораторні заняття – 8 год., самостійна робота – 54 год., модульний контроль – 12 год, семестровий контроль – 30 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модулі	ЗМ I							ЗМ II				
Назва модуля	Становлення та розвиток дитячої літератури							Жанрові особливості дитячої української літератури (XIX - XXI ст.)				
К-сть балів за модуль												
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Дати												
Теми лекцій	Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури		Українська література і фольклор для дітей. Класифікація дитячої літератури, її роди і жанри		Зарубіжна література для дітей			Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання			Теми і жанри української дитячої літератури новітнього періоду	
Теми семінарських занять			Українська література і фольклор для дітей		Зарубіжна література для дітей			Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання			Дитяча література кінця XX – початку XXI ст	
Теми практичних та лабораторних занять	Дитяча література як предмет вивчення. Етапи розвитку дитячої літератури	Дитяча література як предмет вивчення. Етапи розвитку дитячої літератури	Класифікація дитячої літератури, її роди і жанри	Класифікація дитячої літератури, її роди і жанри	Сучасна зарубіжна література	Сучасна зарубіжна література	Українська та зарубіжна література для дітей. Різновиди казки в зарубіжній та вітчизняній літературі	Гумористичні твори О.Вишні, С.Олійника, П. Глазового та ін. в дитячому читанні	Смішинки, жарти, скоромовки (твори Г.Бойка, В.Бичка, І.Неходи, С.Олійника, Д.Білоуса) в дитячому читанні	Дитяча драматургія. Особливості виразного читання байки	Тема дитинства в українській літературі (XIX – початок XX століття)	Шкільна тематика в творчості українських письменників XIX – XXI століття)
Самостійна робота	5 балів							5 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 25 балів							Модульна контрольна робота № 2 25 балів				
Підсумковий контроль	540 балів 540/60=9											

Тиждень	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		
Модулі	ЗМ III							ЗМ IV					
Назва модуля	Навчально-методичне забезпечення предмета «Літературне читання»							Організація та проведення уроків літературного читання в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання					
К-сть балів за модуль													
Лекції	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		
Дати													
Теми лекцій	Особливості Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь), змісту курсу «Літературне читання»	Особливості змісту підручників «Літературне читання». Аналіз методичних посібників, методичних статей з формування навички читання		Типи уроків літературного читання	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання			Особливості інтегрованого уроку літературного читання	Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання		Методика роботи з загадками, прислів'ями, лічилками, скоромовками на уроках літературного читання	Методика роботи з оповіданнями	Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання
Теми семінарських занять	Особливості Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи			Типи уроків літературного читання	Навички читання. Вправи на їх формування			Структура інтегрованого уроку літературного читання					
Теми практичних занять		Особливості змісту підручників «Літературне читання». Аналіз методичних посібників, методичних статей з формування навички читання	Аналіз методичних посібників, методичних статей з формування навички читання	Особливості структури уроків літературного читання	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання	Особливості структури інтегрованого уроку літературного читання	Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання	Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання	Методика роботи з загадками, прислів'ями, лічилками, скоромовками на уроках літературного читання	Методика читання оповідання	Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання
Самостійна робота	20 балів							10 балів					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 3 25 балів							Модульна контрольна робота № 4 25 балів					
Підсумковий контроль													

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Українська література для дітей. : хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 592 с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А.І.Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 592 с.
3. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / В. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
4. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. / О.Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 502 с.
5. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 160 с.
6. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 192 с.

Додаткові

1. Українська дитяча література. Хрестоматія / Упоряд. Л.Козачок. – К. : Вища школа, 2002. – 519 с.
2. Колосок . Хрестоматія: у 2-х Т. / упоряд. Дзюбишина-Мельник Н.Я. – К. : 1994. – 624 с.
3. Детская литература: Учебник / Е.Е. Зубарева, В.К. Сигов, В.А. Скрипкина и др.; Под ред. Е.Е. Зубаревой. – М.: Высш. шк., 2004.
4. Дивосвіт Веселки К. : Веселка, 2005 –704 с.
5. Калинова сопілка. Українська народна прозова творчість. / упоряд. О. Ю. Бріцина, Г .В. Довженко. – К. : Веселка, 1998. – 430 с.
6. Библиотека мировой литературы для детей (А. Линдгрен, Дж. Родари, П. Треверс, А. де Сент-Экзюпери). – М. : 1983. – 590 с.
7. Зарубіжна література: навч. посіб.-хрестоматія / Давидюк Л. В., Задорожня О. Ф. – К. : Ленизд., 2003. - 592 с.
8. Кодлюк Я. Розповіді про письменників: посіб. для вчителя початкових класів. / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова. – 3-те вид. – Тернопіль : підручники-посібники, 2001. – 120 с.
9. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 752 с.
10. Науменко В. О. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2012. – 160 с.

11. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 178 с.
12. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 4-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2015. – 176 с.
13. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
14. Противенська О.Г., Мещерякова М.І., Теміз Я.В. Українська література у схемах і таблицях. – Х.: Видавнича група “Академія”, 2000.
15. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О.Я. Савченко. – К.: Освіта, 2012. – 160 с.
16. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2013. – 178 с.
17. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 4-го кл. / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2015. – 192 с.
18. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – 2-е вид., випр. і доповн. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2003. – 448 с.

Інтернет-ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://base.kristti.com.ua/?p=4749>.ua/?p=4749 – Назва з екрана.
2. Ключові тези орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 №1222") та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас) (Лист МОН України від 17.08.2016 №1/9-437). – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ru/about-ministry/normative/6026->
3. Оновлені програми для початкової школи 2016 – 2017 н.р. – Режим доступу : <https://www.ed-era> <https://www.ed-era.com/mon.html>.